

Konferencija za novinare nakon sjednice Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira

Izjava visokog predstavnika Valentina Inzka:

Dame i gospodo,

Prije svega, najljepša vam hvala što ste došli.

Naši razgovori među članovima Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira (PIC) u posljednja dva dana bili su konkretni i sveobuhvatni. Bavili smo se pitanjima kao što su vladavina prava, obrazovanje i ekonomija – pitanjima koja izravno utječu na živote bosanskohercegovačkih građana.

Poruka koja se provlačila kroz cijeli ovaj sastanak je da nam je napredak potreban.

Napredak moramo vidjeti odmah, i poruka s ovog PIC-a je da će međunarodna zajednica ostati angažirana sa svojim partnerima u Bosni i Hercegovini kako bi im pomogla da postignu napredak.

Postoji fatalističko gledanje da se – s obzirom da je ostalo manje od godinu dana do sljedećih općih izbora – ne može postignuti puno, budući da su stranke već krenule u kampanju.

Mi u međunarodnoj zajednici to ne prihvaćamo i ne vidim zašto bi građani Bosne i Hercegovine to trebali prihvatiti. Budući da je još godina dana ostala do općih izbora, vladajuće institucije i stranke trebaju sada da urade posao.

* * *

Svi ste vi upoznati sa sporim napretkom u provedbi programa “5 + 2” od veljače 2008. godine. 5 + 2 se tiče uspostavljanja čvrstih uvjeta koji će omogućiti ovoj zemlji da ide naprijed, ekonomski, politički i socijalno, za dobrobit svakog građanina – a ipak dogovor o ključnim pitanjima i dalje se ne postiže. Smatramo da je takav dogovor moguć i to prije sljedećih izbora.

PIC je također informiran o napretku u pregovorima u provedbi odluke Sejdić-Finci. Strpljiv i konstruktivan angažman Europske unije dao je priliku zemlji da postigne pravi napredak u pravcu kandidature i članstva, ali još uvijek ostaje da vidimo da li će politički lideri iskoristiti to što se njima i građanima koje predstavljaju nudi.

Delegacije su također čule izlaganje predsjedatelja Središnjeg izbornog povjerenstva o tome što je potrebno učiniti kako bi u listopadu 2014. bili održani izbori. U ovom kontekstu, Upravni odbor PIC-a je pozvao da se što prije, i u punoj koordinaciji sa Središnjim izbornim povjerenstvom, usvoje neophodne promjene člana 9.3 Izbornog zakona BiH. To je hitno jer će taj amandman omogućiti Središnjem izbornom povjerenstvu da pripremi i provede izbore. Ovo pitanje ne treba vezati za druge amandmane na Izborni zakon jer je riječ o kvalitativno različitom pitanju.

* * *

Druga važna tema razgovora bilo je poštivanje vladavine prava. Tijekom posljednjih nekoliko godina, sve je veća tendencija da politički razlozi i pragmatizam imaju prioritet nad vladavinom prava, i to mora prestati. Već smo bili svjedoci vrlo negativnih posljedica koje to ima za građane – na primjer, odlaganje izbora u Mostaru 2012. godine.

Poštivanje vladavine prava uključuje i poštivanje Daytonskog mirovnog sporazuma, ustavnog okvira, i, važno je reći, obveze provedbe odluka Ustavnog suda BiH.

* * *

Upravni odbor PIC-a je još jednom ponovio svoju punu potporu neovisnom i profesionalnom pravosudnom sustavu na svim razinama u BiH.

Pokušaji vršenja političkog pritiska i utjecaja na ove institucije su neprihvatljivi. Upravni odbor PIC-a je izrazio osobitu zabrinutost zbog neprekidnih nastojanja da se ugrozi autoritet državnih pravosudnih institucija.

Pravda i odgovornost za ratne zločine i genocid predstavljaju temeljne elemente procesa pomirenja za žrtve i narode u BiH. Stoga, odluka Europskog suda za ljudska prava u predmetu Maktouf-Damjanović i njezin utjecaj na sudsko procesuiranje ovih užasnih zločina se ne smije zloupotrebljavati u političke svrhe kao što smo to nedavno vidjeli. Upravni odbor PIC-a izražava svoju veliku zabrinutost glede toga.

* * *

Izaslanstva su danas također istaknula značaj obrazovanja za budućnost Bosne i Hercegovine.

Politički direktori su informirani o pitanju škole u Konjević Polju, kao i o jučerašnjem prvom sastanku novog školskog odbora i usvajanju novog poslovnika o radu. Mnogo je energije utrošeno da bi sve strane razmotrile ovo pitanje – ali nisu sve aktivnosti objavljene u javnosti. Nadam se da u danima koji su pred nama domaći akteri mogu postignuti dovoljan napredak kako bi se preostala djeca mogla što prije vratiti u škole i dobiti adekvatno obrazovanje. Cilj međunarodne zajednice jeste da se sva djeca vrate u školu..

Istodobno, protesti roditelja iz Konjević Polja i Vrbanjaca su odraz širih pitanja koja se moraju riješiti kroz dugoročnu strategiju u oblasti obrazovanja. U ovom kontekstu, PIC je istaknuo hitnu potrebu da nadležni organi vlasti na cijelom području BiH na svim razinama krenu odlučno sa reformom obrazovanja s ciljem poboljšanja obrazovnih standarda, temeljenih na načelima nediskriminacije, nesegregacije i inkluzivnosti.

Podsjetili smo se da se BiH, kada je pristupila Vijeću Europe 2002. godine, obvezala da će ukinuti diskriminaciju i segregaciju u svom obrazovnom sustavu. Jedanaest godina kasnije, nije poduzela značajne korake da to uradi, što će predstavljati zapreku za BiH na njezinom putu ka Europi. Među izaslanstvima je vladalo snažno uvjerenje da sadašnji obrazovni sustav ne priprema mlade ljude da budu konkurentni u ekonomiji 21. stoljeća.

Apeliramo na Konferenciju ministara obrazovanja da preuzme aktivniju ulogu i da sačini koherentniji zakonski okvir u oblasti obrazovanja na cijelom području BiH, uključivši veće približavanje nastavnih planova i programa, kao i da radi na podizanju standarda u svim školama. Članovi PIC-a su potvrdili svoju spremnost da i dalje pružaju pomoć školama u BiH kroz njihove postojeće programe.

* * *

Kao zaključak, dozvolite mi da kažem da su lideri u oba entiteta pokazali nespremnost ili nesposobnost da politički

sustav učine funkcionalnim. Političari u Republici Srpskoj i dalje osporavaju autoritet državnih institucija i dovode u pitanje teritorijalni integritet BiH u svojim izjavama. S druge strane, također smo čuli huškačku retoriku. Osim toga, u Federaciji nedostaju hitne aktivnosti po pitanju dogovaranja oko reformi.

Zbog sporosti, građani u oba entiteta snose posljedice ovakve situacije.

Upravo prije nekoliko mjeseci, građani su izašli na ulice diljem zemlje da bi iskazali svoje nezadovoljstvo uobičajenom politikom. Poruka koju je poslao PIC jest da će međunarodna zajednica učiniti sve što je moguće da bi pomogla da građani BiH ostvare svoje težnje ka boljoj budućnosti. No, kao što vam je svima poznato, nije zadaća međunarodne zajednice da rješava probleme u ovoj zemlji – to je zadaća izabranih lidera. Uloga javnosti je također da izvrši pritisak na političke lidere da počnu odgovarati na njihove zahtjeve. Izabrani zvaničnici rade za građane ove zemlje što je koncept koji, čini se, ovi zvaničnici često gube iz vida.

Još jedna tema o kojoj smo razgovarali, a koja izravno utječe na artikulaciju glasa naroda, je neizostavna uloga neovisnih medija u prenošenju nezadovoljstva građana. Bosni i Hercegovini su potrebni snažni, slobodni i kritički mediji. Postoje ustavna i zakonska jamstva za slobodu govora, a ipak smo vidjeli kako neki lideri pokušavaju da stišati kritike.

U Communiqueu smo podsjetili vlasti u BiH na njihove obveze da ispoštuju međunarodne standarde slobode medija. Javne ličnosti se moraju uzdržati od pokušaja zastrašivanja medija. Međunarodna zajednica stoji rame uz rame sa novinarima u BiH koji rade, često u vrlo teškim uvjetima, da bi podržali pravo građana da javno iskažu svoje mišljenje.

Izjava prvog zamjenika visokog predstavnika Tamira Wasera:

Mostar

Među članicama Vijeća za provedbu mira (PIC) prevladavalo je razočaranje zbog konstantnog neuspjeha relevantnih političkih stranaka i institucija da ispune svoje obveze na provedbi presude Ustavnog suda BiH o izbornom sustavu za Mostar.

Zbog ovog neuspjeha, građanima Mostara je i dalje uskraćeno pravo da sudjeluju na općinskim izborima.

Upravni odbor PIC-a je istaknuo da se lokalni izbori u Mostaru trebaju održati najkasnije do listopada 2014. godine. Upravni odbor je također istaknuo da će svaka stranka koja se iskreno ne angažira u procesu traženja rješenja snositi punu odgovornost za stalno negiranje temeljnih prava građanima Mostara.

Također smo još jednom potvrdili, u sukladnosti s onim što su se i same stranke usaglasile prošle godine, da je ključno načelo da Mostar ostaje jedinstvena, koherentna, multietnička općina s izvjesnom razinom lokalne uprave/administracije ispod razine Grada.

Prezentiran je okvirni dokument oko kojeg su se početkom godine dogovorile mnoge stranke, ali dvije glavne stranke u Mostaru i dalje odbijaju pregovarati o osnovama načela usvojenim prošle godine. Umjesto toga, imamo neke nerealne ideje kao što su podjela drugih gradova ili imenovanje supervizora za Mostar. Ovo nisu ozbiljni prijedlozi i samo skreću pozornost s istinskih aktivnosti koje je potrebno poduzeti. I dalje smo spremni pomoći svim strankama u Mostaru kada budu spremne da se konstruktivno uključe u rješavanje problema.

Pitanja u svezi s Federacijom

Općenito, Upravni odbor je pozvao vlasti u Federaciji da udvostruče svoje napore tijekom preostalog dijela mandata kako bi osigurali učinkovito funkcioniranje institucija. Konkretnije, vlasti u Federaciji trebaju poduzeti potrebne mjere kako bi Ustavni sud Federacije BiH, uključujući i Vijeće za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa, mogao izvršavati sve svoje nadležnosti.

Vlasti Federacije BiH trebaju usvojiti izmjene i dopune Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima kako bi osigurali institucionalnu stabilnost u Federaciji. Ovim izmjenama i dopunama bi se potvrdio kontinuitet funkcija, dok bi se istodobno osigurali mehanizmi za rješavanje blokada u procesu imenovanja.

Izaslanstva zemalja-članica pozvala su Parlament Federacije da usvoji Zakon o unutarnjim poslovima Federacije s potrebnim izmjenama i dopunama, kako bi se osigurala pravna neovisnost policije, uključivši i neovisnost u

proračunskim pitanjima. OHR, EU i SAD su tijesno surađivali s lokalnim vlastima na provedbi ovih reformi. Također smo uvjereni da bi usvajanje usuglašenih zakona o unutarnjim poslovima na razini kantona dodatno promoviralo razvoj neovisnog i profesionalnog rada policije.

Na kraju, Upravni odbor je pozdravio odluku Parlamenta Federacije BiH da provede inicijativu za reformu Ustava Federacije BiH tako da ovaj entitet postane funkcionalniji, ekonomičniji i da brže reagira na potrebe građana. Grupa stručnjaka prezentirala je niz dobrih ideja, ali stranke mogu i trebaju prezentirati svoje ideje. Iskreno se nadam da Parlament može poduzeti konkretne aktivnosti, uključivši i glasovanje o različitim prijedlozima, prije početka sezone godišnjih odmora i perioda predizborne kampanje koji će uslijediti.

Ekonomija

Zemlje-članice Upravnog odbora također su dobile informacije o stand-by aranžmanu MMF-a u BiH. Upravni odbor čvrsto podržava nastojanja MMF-a da osigura fiskalnu disciplinu i strukturalne reforme u oblasti ekonomije. Također je podržao daljnju primjenu MMF-ovog načela uvjetovavanja kako bi se osigurala provedba ovih reformi koje djeluju kao instrument za otvaranje novih radnih mjesta i poboljšanje životnog standarda. Ovo su najvažnija pitanja u svakodnevnom životu građana Bosne i Hercegovine.